

HALÁSZ BALINT

A <.hu> tartomány alatti alternatív vitarendezés gyakorlati tapasztalatai (1. rész)

Jelen cikk első részében bemutatom a <.hu> alatti valódi alternatív vitarendezés kialakulásához vezető lépéseket, majd bemutatom a vitarendezési eljárás legfontosabb ismérveit és az ezt lebonyolító szolgáltatót. Ezt követi a nyilvánosságra hozott döntések statisztikája, majd néhány gyakorlati tapasztalat, észrevétel és javaslat. A cikk második részében részletesebben elemzem a nyilvánosságra hozott döntéseket.

1. A szabályozás kialakulása

A '80-as évek végén, a '90-es évek elején, amikor az Internet szinte még csak egyetemi kutatók és műszaki szakemberek privilégiuma volt, nem volt igény semmiféle szabályozásra a domain nevek kiosztásával kapcsolatban. A zárt kör tagjai szinte személy szerint ismerték egymást, így a tartománynevek kiosztása nem volt több pusztán technikai kérdésnél. Az első <.hu> végződéssel bíró domain név, amely a <szlaki.hu> volt, regisztrációjához sem volt szükség igénylőlapok aláírására, mellékletek csatolására és az igény nem került fel semmiféle várólistára sem. Ezt 1991. október 7-én az MTA Számítástechnikai és Automatizálási Kutató Intézete jegyeztette be. A második domain név bejegyzésére csak néhány órát kellett várni, a lelkesedés azonban ezt követően megtorpan, közel egy évig újabb tartománynév lefoglalására nem került sor.

1993-ban azonban felgyorsultak az események. Ebben az évben már 41 <.hu> végű webcímet vettek nyilván-
tartásba, 1994-ben pedig a bejegyzett domain nevek száma duplája volt az előző évinek. 1994 szilveszteréig összesen 156 domain nevet jegyeztek be, azaz a <.hu> tartomány átlagosan havi két névvel gyarapodott. A domain nevek bejegyzése egészen 1997-ig jogilag szabályozatlan terület volt: egy domain név igényléséhez gyakorlatilag mindössze az szükségeltetett, hogy az igénylő szervezet meg tudja indokolni, hogy nevéből az igényelt domain név levezethető vagy arra egyéb használati jogosultsággal rendelkezik.

1997-ben 14 internet-szolgáltató megalapította a Magyarországi Internet Szolgáltatók Tanácsa Tudományos Egyesületét (ISZT), amely 1997. június 16-ával hatályba léptette az ún. Regisztrációs Szabályzatot, amely első ízben rendezte a domain nevek <.hu> alá történő kiosztásának rendjét. Ebben a szabályzatban még semmilyen vitarendezési eljárásra nem volt utalás, köszönhetően annak, hogy közvetlenül a <.hu> alá történő regisztráció előfeltétele az volt, hogy az igénylő valamilyen „összefüggést” tudjon felmutatni maga és a domain név között. Ez a szabályozási környezet a gazdasági társaságok és egyéb szervezetek privilégiumának tekintette a magyar tartományt. Magánszemélyek csak abban az esetben regisztrálhattak domain

nevet közvetlenül a <.hu> alá, ha védjegyyalommal rendelkeztek, vagy ha az igényelt domain névvel megegyező nevű, olyan nyilvános terjesztésű sajtóterméket vetettek nyilvántartásba az akkori Művelődési és Közoktatási Minisztériumban, amely a sajtótörvény szerint időszaki lapnak minősült. Az utóbbi lehetőségben rejlő kiskaput többen felismerték, és így számos <.hu> alatti domain név került magánszemélyek használatába.

A magyar névtér „liberalizációjára” egészen 2000. március 1-jéig kellett várni. Ekkortól szinte minden név, szinte bárki által regisztrálhatóvá vált. Olyan, azóta is hungarikumnak tekinthető intézmények jelentek meg, mint a különbségtétel a prioritásos és nem prioritásos igények között, az utóbbiak várakoztatása az ún. kéthetes várólistán és a regisztrációt megelőző vitarendezés. A liberalizáció előkészítői helyesen felismerték, hogy ezt követően a minden bizonnyal meginduló tömeges domain név regisztráció nagyságrendekkel több, domain neveket végrehajtott visszaélést fog szülni. Az ilyen viták rendes bíróság előtti pereskedésnél gyorsabb és hatékonyabb rendezésére azt látták legalkalmasabbnak, ha minden domain név igénylője kötelezően aláveti magát az az ún. „Eseti Választottbíróság” eljárásának. Ez a konstrukció alapvetően különbözött attól a vitarendezési megoldástól, amely az általános felső szintű tartományok (.com, .net, .org stb.) és egyes országkódos felső szintű tartományok (pl. .ro) alatt már 1999. december 1-jétől rendelkezésre állt. A választottbíróságról szóló 1994. évi LXXI. tv. alapján az

Az első <.hu> végződéssel bíró domain nevet 1991. október 7-én az MTA Számítástechnikai és Automatizálási Kutató Intézete jegyeztette be.

„ISZT által támogatott Eseti Választottbíróság” ítélete a jogerős bírói ítélet hatályával bírt, ellene fellebbezésnek nem volt helye. E „vitarendező fórum” felett a Legfelsőbb Bíróság 2004-ben

tört pácát, amikor az egyik első választottbírósági ítélet¹ vonatkozásában kimondta, hogy a választottbírósági kikötés semmis, a ténylegesen állandó választottbíróság törvénybe ütközik.²

2. Alternatív vitarendezés a magyar névtérben

A <.hu> Domainregisztrációs Szabályzat (DRSZ) 2005. március 1-jével történt módosulása hozta a gyógyírt a fenti helyzetre. E napon ugyanis a magyar névtér alatt is megjelent a valódi alternatív vitarendezés (ADR) intézménye. Megjegyzendő ugyanakkor, hogy a 2005. március 1-jét megelőzően regisztrált domain nevek vonatkozásában az alternatív vitarendezés csak 2007. március 1-jét követően volt igénybe vehető, addig az ilyen domain nevekkel kapcsolatban csak az Eseti Választottbíróság eljárása állt rendelkezésre.

2005. március 1-jével a magyar névtér alatt is megjelent a valódi alternatív vitarendezés (ADR) intézménye.

Időközben történt még egy fontos változás: 2004. május 1-jével Magyarország csatlakozott az Európai Unióhoz. A <.hu> névtérben az európai polgárok és egyéb személyek egyenlő elbánása elvének érvényesülésére

¹ A szerző informatikai képzettséggel rendelkező ügyvéd, és a Pécsi Tudományegyetem Állam- és Jogtudományi kar jogi informatikai doktori programjának hallgatója

azonban egészen 2005 március elsejéig kellett várni, amikortól már nemcsak magyar, de európai uniós személyek számára is megnyílt a szabad regisztráció lehetősége.

A 2005. március 1-jétől létező alternatív vitarendezés az általános felső szintű domain nevek alatt 1999 óta igénybe vehető és bizonyítottan bevált Uniform Domain-Name Dispute-Resolution Policy (UDRP) által felállított elvek mentén épül fel. Kialakítására kétségtelenül jelentős hatással volt az európai névtér 2005 végi megnyitása, hiszen a <.eu> tartománnyal kapcsolatos dokumentumok, így az alternatív vitarendezés szabályai már 2004 elejétől hozzáférhetők voltak. Talán ennek tudható be, hogy a 2005. március 1-jén hatályba lépett DRSZ közvetlenül hivatkozott az Európai Bizottság 874/2004 sz. rendeletének 21. cikkére, amely a <.eu> vitarendezési szabályok magját, azaz azt a feltételrendszert tartalmazta, amely megvalósulása esetén egy <.eu> végű tartománynév megvonható addigi használatától.

A DRSZ 2007. március 1-jei módosulásával – amely többek között kiterjesztette az alternatív vitarendezés igénybevételeének lehetőségét minden domain névre – konkrét rendelkezések váltották fel az európai uniós rendeletre való hivatkozást. Ez azonban csak formai változást jelentett, mert az új vitarendezési szabályok gyakorlatilag teljesen megegyeznek az európai névtér alatti vitarendezésre vonatkozó rendelkezésekkel: ahhoz, hogy egy domain név használatától alternatív vitarendezés útján elvehető legyen, az igényérvényesítőnek (a kérelmezőnek) az alábbi feltételek fennálltát kell tudnia igazolni, illetve bizonyítania: (1) van-e olyan hatályos magyar vagy európai uniós jogszabály, amely a kérelmező javára jogot biztosít egy olyan név használatára, amely azonos a domain névvel vagy megtévesztően hasonlít arra? Ha van ilyen jog, akkor a kérelmezőnek az alábbi két feltétel egyikét kell tudni igazolnia: (2.1) a domain név használója (a kérelmezett) a domain nevet anélkül igényelte, hogy a névhez joga vagy jogos érdeke fűződne; vagy (2.2) a kérelmezett a nevet rosszhiszeműen igényelte vagy annak felhasználása rosszhiszeműen történik.

A DRSZ mind a jog vagy jogos érdek³, mind a rosszhiszemű igénylés vagy használat⁴ vonatkozásában felsorolja azokat a magatartásokat, amelyek megvalósulása esetén ezek fennállta, illetve megvalósulása bizonyítottanak tekintendő.

3. A vitarendező fórum

Jelenleg a magyar névtér alatt egyetlen alternatív vitarendezést nyújtó szolgáltató áll rendelkezésre. A DRSZ rendelkezése alapján az „Alternatív Vitarendező Fórum szolgáltatást” az ISZT által erre kijelölt, mind az utóbbi, mind az egyes regisztrátoroktól elkülönülő szervezet független döntőnekei keresztül nyújtja.⁵ Az ISZT honlapján az „Alternatív Vitarendezés” menüpont alatt található link az Infomediátor Informatikai Felhasználóvédelmi Iroda (Infomediátor) honlapjára⁶ vezet. Az Infomediátor honlapján található Alternatív Vitarendező Fórum (AVF) link az alábbi tartalmakhoz vezet: a „Regisztrációs Döntnök” eljárási szabályzata, az eljárás díja, a döntnökök listája, az AVF elérhetőségei, az eljárás megindítására szolgáló űrlap, valamint a korábbi döntések felsorolása és szövege.

A DRSZ nem definiálja a „Regisztrációs Döntnök” fogalmat. Az Infomediátor és az ISZT honlapján⁷ is elérhető „Regisztrációs Döntnök” eljárási szabályzata” nevű dokumentum (ESZ) sem határozza meg ezt a fogalmat, első pontja azonban arra utal, hogy „Regisztrációs Döntnök” és az Alternatív Vitarendező Fórum szinonim fogalmak.⁸ Az ESZ záró rendelkezései ugyan utalnak arra, hogy az Alternatív Vitarendező Fórumot jogi személy tartja fenn, azonban azonosításra alkalmas nevet vagy egyéb adatot nem tartalmaz a dokumentum. Az Infomediátor honlapján az elérhetőségi adatok között az olvasható, hogy az Irodát a Fővárosi Bíróság vette nyilvántartásba.⁹ A bíróság bárki számára megtekinthető nyilvántartásából az derül ki, hogy az Infomediátor honlapján megadott nyilvántartási számon az 1998-ban alakult Informatikai Érdekegyeztető Fórum (Inforum) van bejegyezve. Az Inforum alapszabályából¹⁰ kiderül, hogy az Inforum jogi személy, társadalmi szervezetek szövetsége, amely kiemelt céljának tartja az információs társadalmi felhasználók és fogyasztók érdekeinek védelmét, képviselést, a jogérvényesítésükhöz történő segítségnyújtást. Az Inforum alapszabálya tartalmazza azt is, hogy az Infomediátor az Inforum önálló jogi személyiséggel rendelkező szervezeti egysége, amely

önálló költségvetéssel, ügyintézővel és képvisleti szervvel rendelkezik. Az Infomediátor feladatai a következők: ellátja az Inforum kiemelt célját jelentő, az információs társadalmi szolgáltatások felhasználóinak és a fogyasztóknak az érdekvédelmét, online panaszkezelő ügyfélszolgálatot és alternatív vitarendezési szolgáltatást működtet. Az Infomediátor az Inforum által biztosított költségvetés mellett saját tevékenységéből származó bevételeiből gazdálkodik. Az Infomediátor vagyona az Inforum elkülönített költségvetéséből, az alternatív vitarendezési szolgáltatásból származó bevételből, valamint egyéb pályázati és támogatási összegekből áll.

A DRSZ azt tartalmazza, hogy az Alternatív Vitarendező Fórum eljárásának részletes szabályait külön eljárási szabályzat állapítja meg.¹¹ A DRSZ ezen kívül semmilyen rendelkezést sem tartalmaz abban a vonatkozásban, hogy ezt az eljárási szabályzatot ki és milyen formában fogadja el, hol és hogyan teszi közzé, milyen szabályok vonatkoznak a módosítására, kik és milyen formában jogosultak a véleményezésére. E vonatkozásban rendelkezések az ESZ-ben találhatók, amely szerint azt az Alternatív Vitarendező Fórumot fenntartó jogi személy az ISZT egyetértésével bármikor módosíthatja.¹² Jelenleg az Infomediátor honlapján az ESZ 2009. március 1-jétől hatályos szövege olvasható. Nem segíti azonban tájékozódást az a tény, hogy az ISZT honlapján az ESZ-nek egy korábbi verziója található meg.¹³ Az Infomediátor honlapján a korábban hatályban volt ESZ-ek szövege nem érhető el, ezekre utalás sem található. Egyértelmű helyzetet jelentene a fenti két oldal tartalmának szinkronizálása, illetve ha az Infomediátor honlapján is hozzáférhető lenne egy olyan archívum, mint amilyen az ISZT honlapján megtalálható, és amely hozzáférést biztosít a DRSZ korábban hatályban volt szövegváltozataihoz.

4. A döntnökök

Az ESZ szerint a vitarendezésben olyan természetes személyek működhetnek közre döntnökként, akik a domain regisztráció, az informatika, illetve az Internetre vonatkozó jogi kérdések területén való jártasságukról már korábban „kellő tanúbizonyságot” tett elismert szakértők.

AZ ESZ szerint a vitarendezésben olyan természetes személyek működhetnek közre döntnökként, akik a domain regisztráció, az informatika, illetve az Internetre vonatkozó jogi kérdések területén való jártasságukról már korábban „kellő tanúbizonyságot”

tett elismert szakértők. A döntnökök személyével kapcsolatos további feltételeket sem a DRSZ, sem az ESZ nem tartalmaz, de arra sem található információ sem az ISZT, sem az Infomediátor honlapján, de az ISZT vagy az Inforum alapszabályában sem, hogy milyen módon lehet jelentkezni a döntnökök listájára, ki és milyen eljárásban határoz arról, hogy a jelentkező megszerezte-e az elvárt „jártasságot” a fenti területeken. Az Infomediátor honlapja jelenleg 12 döntnök nevét¹⁴ sorolja fel: DR. BOZZAY GYÖNGYI (ügyvéd, távközlési jogász), DOMBI GÁBOR (szociológus, az Informatikai Érdekegyeztető Fórum főtitkára, az ISZT TT titkára), DR. JAMBRIK GERGELY (ügyvéd, az ISZT TT tagja), DR. JÓRI ANDRÁS (ügyvéd, adatvédelmi jogi szakértő, az ISZT TT tagja; döntnöki működése szünetel adatvédelmi biztossá történő kinevezése miatt), DR. MAYER ERIKA (ügyvéd, Internet jogi szakértő, akkreditált mediátor, választottbíró, a Szerzői Jogi Szakértői Testület tagja), PINTZ GYÖRGY (szabadsági ügyvivő), DR. PRÉDA KATALIN (ügyvéd, akkreditált mediátor, választottbíró), DR. REVÉSZ ILONA (ügyvéd, választottbíró), DR. SOÓS ANDREA (ügyvéd, az ISZT TT tagja), DR. SUBA FERENC, M.A. (ügyvéd, PTA CERT-Hungary testületi elnöke, European Network and Information Security Agency alelnöke), DR. SZAMOSI KATALIN (ügyvéd, a WIPO keretében működtetett UDRP alternatív vitarendezési eljárás döntnöke, védjegyjogász) és DR. VEREBICS JÁNOS (jogász, egyetemi adjunktus, az Internet jog elismert szakértője). A döntnökök egy-egy személyes vagy háromtagú tanácsban járhatnak el.

5. Az eljárás díja

Az Infomediátor honlapja szerint az alternatív vitarendezés díja egy vagy két domain név esetén egyszemélyi döntnöki eljárásban 80.000,- Ft, háromtagú tanácsban történő eljárásban 120.000,- Ft. Az eljárási díj három vagy annál több domain név esetén egyszemélyi döntnöki eljárásban: 100.000,- Ft, háromtagú tanácsban történő eljárásban 150.000,- Ft. Ezeket a díjakat ÁFA terheli. Az eljárás díját átutalással kell megfizetni az Infomediátor számlájára, amely arról számlát állít ki. A vitarendezési eljárás csak a díj Infomediátorhoz történő megérkezését követően indul meg.

6. A döntések

Az Alternatív Vitarendező Fórum első két éves működése alatt (2005. március 1. és 2007. február 28. között) hozott döntéseket nem hozták nyilvánosságra. 2006-ban egy kormányhatározat¹⁵ alapján az Igazságügyi Minisztérium, az Informatikai és Hírközlési Minisztérium, a Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériuma és a Magyar Szabadalmi Hivatal, valamint az érintett társadalmi és érdek-képviselői szervek képviselői egy munkacsoport keretében vizsgálták a hazai domén-név-regisztrációs rendszer és a szellemi tulajdonjogok kapcsolatát, különös figyelmet fordítva a vitarendezésre. A munkacsoport működésével kapcsolatban keletkezett vélemények, észrevételek és javaslatok¹⁶ elemzése minden bizonnyal meghaladná jelen cikk terjedelmi korlátait, de az ADR döntések nyilvánosságával kapcsolatban érdemes megjegyezni, hogy a munkacsoport számos résztvevője határozott igényt fogalmazott meg arra, hogy a magyar ADR döntések – hasonlóképpen a UDRP vagy a <eu> alatti domain nevekkel kapcsolatos döntésekhez – is legyenek nyilvánosak. Az ISZT, illetve az Infomediátor kezdetben azon az állásponton volt, hogy az alternatív vitarendezési eljárások bizalmas, titkos jellegének tiszteletben tartása volt az oka, hogy döntéseket nem hozták nyilvánosságra. Álláspontjuk szerint ezen eljárások „során sokszor üzleti titkok kerülnek feltárára, és a felek erre vonatkozó előadására az indoklás is kitér, ezért indokolt volt, hogy a döntéseket csak anonim formában, az üzleti titok és személyes adatok védelmének biztosításával lehessen megismerhetővé tenni. Mivel a Regisztrációs Döntnök eddigi működése során lezárt esetek száma talán [2006-ra] érte el azt a mennyiséget, amely már egyfajta joggyakorlat nyomán követésére alkalmassá teheti, így az eddigi döntések feldolgozására és hozzáférhetővé tételére is a közeljövőben kerülhet sor.”¹⁷ A munkacsoport működése során megfogalmazott igények minden bizonnyal közrejátszottak abban, hogy 2007. március 1-jén hatályba lépett ESZ már úgy rendelkezett, hogy a Regisztrációs Döntnök eljárásának adatai a joggyakorlat megismerése szempontjából nyilvánosak, továbbá, hogy a 2007. március 1-je után indított eljárásokban a kérelmező és kérelmezett nevét, a kérelmezett domain nevet, továbbá az ügyben hozott határozatot a Regisztrációs Döntnök az Interneten teszi közzé. A korábban meghozott döntések azonban továbbra sem nyilvánosak.

A <hu> névtér alatti domain nevek vonatkozásában 2007. március 1-jét követően hozott döntéseket az Infomediátor honlapján¹⁸ teszi közzé. Azonban sem a DRSZ, sem az ESZ, sem más dokumentum nem szabályozza, hogy a döntéseket azok meghozatalát követően milyen időtartamon belül, milyen tartalommal és milyen formában kell közzé tenni. A döntések jelenleg ABC sorrendben találhatók meg az Infomediátor honlapján, azonban egyéb szempontok szerinti csoportosításra, vagy keresésre nincs lehetőség.¹⁹ A listán néhány domain név után megtalálható <hu> végződés, néhány döntés előtt pedig a <www> előtag. Az olyan döntések jelölése sem egységes, amelynek tárgya több domain név volt. Van, amikor semmi sem utal arra, hogy több domain név volt az eljárás tárgya²⁰, van amikor „és” választja el a domain neveket²¹, és olyan eset²² is található, amelyben perjel választja el a domain neveket. A döntések HTML formátumban olvashatók, a formázás és a tartalmi elrendezés tekintetében azonban igencsak eltérő formában, illetve minőségben. Az ügyek azonosítására az eljárás tárgyát képező domain néven kívül másféle azonosító nem áll rendelkezésre, így az alábbiakban az egyes döntésekre való hivatkozás során ezeket használom. A külön azonosító hiánya az olyan ügyek esetén nyilvánvaló hátrány, amelyek tárgya több domain név volt. Megfontolandó lenne külön ügyazonosító bevezetése, amely egyben utalna a döntés keltének évére is, ahogyan az például az ISZT mellett működő Tanácsadó Testület által hozott állásfoglalások esetén történik.

Megfontolandó lenne külön ügyazonosító bevezetése, amely egyben utalna a döntés keltének évére is, ahogyan az például az ISZT mellett működő Tanácsadó Testület által hozott állásfoglalások esetén történik.

7. A döntések statisztikája

Jelen cikk kéziratának lezárása időpontjában²³ összesen 80 ügyben hozott döntés olvasható az Infomediátor honlapján. A 80 közzétett döntésből csupán kettő vonatkozott másodszintű domain alatt található domain nevek-re, és mindkét ilyen eljárás tárgya <co.hu> alatti domain név²⁴ volt. 13 ügy²⁵ esetében a közzétett döntés nem tartalmaz dátumot.²⁶ A keltezés egy ügyben²⁷ hiányos, mert a nap helyett csak aláhúzás karakter szerepel. Az ügyek

kronológiája tekintetében – a fentiekre figyelemmel – az alábbi következtetések vonhatóak le: az első nyilvánosságra hozott döntés 2007. május 20-án kelt, 2007-ben összesen 23 ügyben, 2008-ban összesen 24 ügyben, 2009-ben (jelen cikk kézírata lezárásig) pedig 19 ügyben született közzétett döntés. A 80 nyilvánosságra hozott döntésben az adott név vagy nevek kérelmezőre való átruházását 56 esetben rendelték el, visszavonásra 6 alkalommal került sor, azaz 62 esetben adtak igazat a kérelmezőnek. 17 esetben elutasításra került a kérelem. Egy döntés, amelynek tárgya két domain név volt, úgy rendelkezett, hogy az egyik név vonatkozásában a domain név átruházandó a kérelmezőre, míg a másik név vonatkozásában a kérelmet elutasították. Az esetek összesen 77,5%-ában – tehát az esetek több mint háromnegyedében – az eljáró döntnökök helyt adtak a kérelemnek. Ezekben az ügyekben 70%-ban átruházás, míg 7,5%-ban visszavonás volt a döntés. Elutasító döntés az esetek 21,25%-ában született. Az egyetlen átruházást és elutasítást egyidejűleg elrendelő döntés 1,25%-ot tesz ki az összes döntés között.

Az összes közzétett döntésből csupán mintegy 4 esetben²⁸ állapítható meg, hogy háromtagú tanács járt el, míg a többi 76 ügyben egyedül járt el a döntnök. Ugyanakkor 37 döntés esetében az Infomediátor honlapján közzétett döntésben nem szerepel a döntnök neve. Érdekes trend, hogy a 2008 novemberét követően közzétett, valamint a keltezés nélküli döntések nem tartalmazzák az eljáró döntnök nevét. Érdemes megjegyezni, hogy a domain nevekkel kapcsolatos jelentősebb alternatív vitarendezést nyújtó szolgáltatók, így az UDRP alapján eljáró minden szolgáltató, valamint a cseh választottbíróóság által közzétett döntések is minden esetben tartalmazzák az eljáró döntnök(ök) nevét.

Az ügyek megoszlása a döntnökök listáján szereplő személyek között a következő: dr. Bozzay Gyöngyi: 1 döntés, Dombi Gábor: 1 döntés, dr. Jambrik Gergely: 1 döntés, dr. Jóri András: 3 döntés, dr. Mayer Erika: 15 döntés, Pintz György: 2 döntés, dr. Révész Ilona: 5 döntés, dr. Soós Andrea: 6 döntés, dr. Szamosi Katalin: 1 döntés, dr. Verebics János: 6 döntés, ismeretlen: 35 döntés. A döntnökök listáján szereplő dr. Préda Katalin és dr. Suba Ferenc, M.A. neve egyetlen döntésben sem jelenik meg. Azon 4 ügyben, amelyben háromtagú tanács járt el, két esetben állapítható meg, kik hozták a döntést: mindkét esetben Dombi Gáborból, dr. Mayer Erikából és dr. Soós Andreából állt az eljáró tanács. Az eljáró döntnököt, illetve tanácsban történő eljárás esetén a tanács három tagját az Infomediátor vezetője jelöli ki. Ezt a posztot az Infomediátor honlapján található információ²⁹ szerint jelenleg dr. Mayer Erika tölti be.

A 80 nyilvános ügyben 51 esetben (63,75%) élt a kérelmezett a védekezés lehetőségével. 29 esetben (36,25%) nem érkezett érdemi védekezés a kérelem kérelmezett által történő kézhezvételét követő 30 munkanapos határidőn belül.

A kérelem beadásának napja, ennek a kérelmezett általi kézhezvételének napja, az esetleges érdemi védekezés benyújtásának napja és egyéb határidők, illetve határidők a döntésekben való feltüntetése nem következetes. A kérelem Infomediátorhoz való benyújtásának napja például 22 döntésben jelenik meg, 58 esetben azonban nem állapítható meg, hogy a kérelem mikor érkezett be a szolgáltatóhoz. Hasonló az arány a kérelmezetti védekezés beérkezésének feltüntetésével kapcsolatban: azon 51 ügyben, amelyben érkezett védekezés, 13 döntésben található meg ez a dátum, 38 esetben viszont nincs utalás erre. A korábban is említett nemzetközi vitarendező fórumok döntései mintájára megfontolandó lenne a <hu> döntések indokolásában is egy külön eljárási rész felállítása, amelyben minden, a vitarendezési eljárás szempontjából releváns cselekményt és annak idejét rögzítené.

A kérelmezők személyének a vizsgálata az mutatja, hogy a 80 eljárást

75 különböző kérelmező indította, és nincs olyan kérelmező, aki kettőnél több kérelmet adott volna be. Nincsen tehát olyan kérelmezői kör, amely különösen szívesen venné igénybe az alternatív vitarendezést. A kérelmezettek személyének vizsgálata is hasonló eredményt hozott: csupán 2 olyan személy van, amelyek több eljárásban is kérelmezettként szerepeltek, azonban mindketten csupán 2-2 ügyben voltak érintettek. Az előbbiekkal kapcsolatban megjegyzem, hogy egyik többszörösen érintett nevének csupán kezdőbetűi kerültek feltüntetésre a közzétett döntésben³⁰, míg egy másik esetben egyáltalán nem állapítható meg a kérelmezett személye³¹.

8. Gyakorlati tapasztalatok

A következőkben néhány olyan észrevételt, tapasztalatot és javaslatot teszünk közzé, amelyek a gyakorlatban merültek fel. Előrebocsátom, hogy ezek szükségképpen szubjektívek, ugyanakkor remélem, hogy tükrözik azt a szándékot, hogy a felvetések hozzájárulnak a magyar névtér alatti alternatív vitarendezés fejlődéséhez.

Ahogy az a korábbiakban említettem, az Infomediátor jogállásával kapcsolatban sem az ISZT, sem maga az Infomediátor nem nyújt elegendő információt honlapján. Tekintettel arra, hogy az alternatív vitarendezés igénybevételével szerződés jön létre a kérelmező és az Infomediátor között, elvárható lenne, hogy az Infomediátor saját jogi státuszával kapcsolatban ne csak az Inforum bírósági nyilvántartásba vételét elrendelő bírósági nyilvántartási számot tegye elérhetővé a honlapján, hanem megfelelően tájékoztassa azokat, akik a szolgáltatását igénybe kívánják venni.

A korábban hatályos ESZ alapján, főszabály szerint elektronikus úton lehetett az eljárás megindítására szolgáló kérelmet benyújtani az Infomediátorhoz, azonban arra is volt lehetőség, hogy a kérelmet és mellékleteit postai úton juttassa el a kérelmező az Infomediátornak, amely esetben az eljárás postai úton folyt le.³² A 2009. március 1-jétől alkalmazandó ESZ-ből azonban kikerült ez a szöveg, így jelenleg a kérelmet kizárólag elektronikus úton, az Infomediátor honlapján található űrlap kitöltésével lehet benyújtani. Ezzel kapcsolatban azonban bizonytalanságot kelt az a már említett tény, hogy az ISZT honlapján, az „Alternatív vitarendezés” menüpont alatt még mindig az ESZ-nek az a korábbi verziója érhető el, amely lehetőséget adott a kérelem postai úton való előterjesztésére. A kérelem benyújtásával kapcsolatos bizonytalanságot fokozza az Infomediátor honlapján, a „Regisztrációs döntőbíró eljárás díja” aloldalon olvasható szöveg, amely azt sugallja, hogy a kérelmet továbbra is be lehet nyújtani postai úton: „[az] eljárási díjat a [k]érelem kitöltésével és elektronikus vagy postai úton történő beküldésével egyidejűleg kell [...] megfizetni.”³³ A kérelem benyújtására szolgáló űrlap előnye (alávetés a döntésnek, adatkezelés, hozzájárulás a döntés nyilvánosságra hozatalához stb.) elismerése mellett azonban álláspontom szerint indokolatlan az a korlátozás, hogy a kérelmet kizárólag az Infomediátor honlapján található űrlapon³⁴ lehet benyújtani. Az űrlap mezői ugyanis kevés helyet biztosítanak arra, hogy a kérelmező kifejthesse álláspontját azzal kapcsolatban, hogy az alternatív vitarendezés feltételeit mennyiben és milyen bizonyítékok alapján látja megvalósultnak. Ezt ugyan a copy-paste funkció segítségével lehet enyhíteni, azonban egyfelől az esetleges formázások ilyenkor elvesznek, a mezők ugyanis csak szöveg fogadására alkalmasak, másfelől a beírt szöveg ellenőrzése is nehézkes, hiszen egyszerre csak öt sor látható. További korlátozás, hogy csak öt melléklet tölthető fel a kérelem mellé, a mellékletek egyike sem haladhatja meg az 1 MB-ot. Az űrlapon nincs lehetőség elektronikus aláírás használatára sem. Álláspontom szerint sem a kérelmező, sem a kérelmezett, sem pedig az eljáró döntnök munkáját nem segíti, ha igényes központosítás, láblécek és kiemelések nélküli, ömlesztett szöveggel kell dolgoznia. A fenti megoldás hátrányainak tudom be azokat az eseteket, amelyekről a gyakorlati tapasztalataim vannak: előfordult például, hogy a kérelem a kérelmezetthez félbemaradt indoklással érkezett meg, de az is, hogy a kérelemben a mellékletek linkjei ugyanarra az egy fájlra mutattak.

Álláspontom szerint nem szól igazán jelentős érv az ellen, hogy a kérelmet kizárólag egy korlátozott bevitt engedő űrlapon lehessen benyújtani. Az ESZ felsorolja a kérelem kötelező elemeit, továbbá formai vagy tartalmi hiányosságok esetén lehetőséget biztosít hiánypótlásra. A kötelező nyilatkozatok megtételére egy űrlapot is lehetne biztosítani, amelynek csatolása az eljárás megindításának egyik feltétele lehetne. Megfontolásra érdemesnek gondolom az elektronikus aláírás használatát is, akár egy továbbfejlesztett űrlap, akár email útján történő benyújtás esetén. Különösen időszerű lenne ez a megoldás, hiszen egyfelől a kérelmezők általában jogi képviselővel járnak el, akik rendelkeznek elektronikus aláírással, másfelől az Inforum alapszabályban deklarált egyik célja az információs társadalom magyarországi megteremtése. Az alternatív benyújtási módok (email, online dokumentumkezelő rendszer) előnye lenne, hogy a kérelmező használhatná megszokott levélpapírját, formázási és kiemelési eszközeit is. A beadvánnyal kapcsolatos technikai és formai elvárásokat az elektronikus cégeljáráshoz hasonlóan lehetne előírni. A formailag vagy tartalmilag hiányos kérelmek ellen inkább részletes és egyértelmű minták, tájékoztatók, fedlapok és ellenőrző listák

hozzáférhetővé tételével kellene felvenni a küzdelmet. Összehasonlításképpen: sem a WIPO, sem a cseh választottbíróóság nem teszi kizárólagosan kötelezővé elektronikus űrlapok használatát, ellenben útmutatók, minták, folyamatleírások formájában sok segítséget nyújt a feleknek ahhoz, hogy nyilatkozataikat hibátlanul terjeszthessék elő. A színvonalas kisegítő anyagok hozzájárulhatnak a vitarendezés és az azt nyújtó szolgáltató presztízsének növeléséhez is. Egy további érv is felvethető a kérelem benyújtására szolgáló űrlap kötelező igénybevételével szemben: amíg a kérelmező csak az elektronikus űrlapot használhatja a kérelem benyújtására, addig a kérelmezett az ellenkérelmét elektronikus úton ugyan, de bármilyen formában benyújthatja, számára nem kötelező űrlap igénybe vétele. Álláspontom szerint ez indokolatlan különbségtételt jelent a felek között.

Jelen cikk terjedelmi korlátait meghaladná annak elemzése, hogy a kizárólag elektronikus úton történő eljárás – elektronikus aláírás, illetve a beadványok papíralapú másolatának megküldése hiányában – milyen kockázatokkal jár. E vonatkozásban számos kérdés merül fel, így például az, hogy felvethető-e a vitarendező fórum vagy az eljáró döntnök felelőssége abban az esetben, ha utólag kétség merülne fel egy olyan okirat valódiságával kapcsolatban, amelyet valamelyik fél csak elektronikus (de elektronikus aláírás nélkül) bocsátott a vitarendező fórum rendelkezésére, és ha a másik (vesztes) fél esetlegesen kártérítési igénygel lépne fel amiatt, hogy az okirat eredeti példánya birtokában az eljárásnak más eredménnyel kellett volna végződnie. Szintén kérdéses, hogy az eljárásban milyen bizonyító erővel bír egy teljes bizonyító erejű magánokiratról vagy közokiratról készült „sima” elektronikus másolat? A kérelem előterjesztésére szolgáló elektronikus űrlapnak szerves része, és a DRSZ és az ESZ tartalmazza azt a felelősségkizáró klauzult, hogy a felek – a szándékos jogellenes magatartás esetét kivéve – minden, az eljáró döntnökkel, az Infomediátorral, az ISZT-vel vagy a domain név regisztrátorával kapcsolatos igényükről lemondanak. A Ptk. 342. § (1) bekezdése alapján ugyanakkor nemcsak a szándékos, de a súlyos gondatlanságból eredő károkozásért való felelősséget sem lehet érvényesen kizárni vagy korlátozni. Itt érdemes utalni a Legfelsőbb Bíróság <szivarvany.hu> domain névvel kapcsolatos döntésére³⁵ is, amely megerősíti, hogy nem lehet kizárni a felelősséget olyan objektív jogkövetkezményekért sem, mint amilyenek például a védjegybitorlás esetén a bitorlóval szemben érvényesíthető igények. Milyen követelmények alkalmazása várható el egy alternatív vitarendező fórumtól az elektronikusan kezelt dokumentumokkal kapcsolatban? Elvárható-e az eredeti okiratok bekérése vagy elektronikus aláírás használata? A válasz e kérdésekre kétségtelenül alaposabb vizsgálatot kíván, ezért itt csak utalok arra, hogy a WIPO előtti UDRP eljárásokban a beadványokat nemcsak elektronikus úton, de eredetiben is el kell juttatni a vitarendező fórumhoz. A cseh választottbíróóság pedig UDRP és <eu> ügyekben is úgy biztosít lehetőséget elektronikus ügyintézésre, hogy ezt az utat olyan biztonsági elemekkel (elektronikus aláírás, előzetesen regisztrációt igénylő dokumentumkezelő rendszer, egyéb kódok és azonosítók) vérteti fel, amelyek segítségével az elektronikus eljárás kockázatai minimalizálhatók.

Az elektronikus ügyintézéssel kapcsolatos konkrét kérdés, hogy mikor kell a félnek elektronikus úton továbbított üzenetet közölni tekinteni. Az ESZ 15. pontja alapján „[a] Kérelmezőnek, illetve a Kérelmezettnek szóló írásbeli [sic!] értesítéseket ellenkező tartalmú nyilatkozatok hiányában elektronikusan, az Interneten keresztül kell a részükre megküldeni azzal a feltétellel, hogy az értesítés továbbításának ténye rögzített formában rendelkezésre áll. A Kérelmezettnek megküldött anyagokat a Regisztrációs Döntnök az adminisztratív kapcsolattartónak is megküldi, amennyiben az a Kérelmezettől különböző személy. Valamennyi értesítést arra a címre kell küldeni, amely a Nyilvántartó által vezetett nyilvántartásban szerepel. Valamennyi értesítést a Kérelmezett részére kézbesítettnek kell tekinteni, ha azt legalább az adminisztratív kapcsolattartó átvette.” AZ ESZ 16. pontja szerint „[a] küldeményeket és értesítéseket a címzettnek megérkezettnek kell tekinteni, ha az elektronikus értesítésre visszaigazolás érkezik a Regisztrációs Döntnökhöz arról, hogy azt a levelező rendszer a címzett levelező szolgáltatójához továbbította, illetve visszaigazolás érkezik arról, hogy azt a címzettnek megjelentették.” A DRSZ 12.5 pontja³⁶ az adminisztratív kapcsolattartó felelősségévé teszi, hogy email-címét folyamatosan aktualizálja, hogy az oda címzett értesítésekről, felhívásokról háladéktalanul értesüljön, így önmagában a kérelmezett email-címére történő kézbesítés elvileg nem aggályos. Kétséges azonban, hogy pontosan mely időpontban kell a kérelmet átvettnek tekinteni, így az is kétséges lehet, hogy mikor jár le az érdemi védekezés megküldésére nyitva álló határidő. A kételey

forrása az ESZ 16. pontjában található „illetve” szó, amely miatt nem egyértelmű, hogy kérelem átvételének az az időpont minősül-e, amikor a levelező rendszer a kérelmet a címzett levelező szolgáltatójához továbbította, vagy az, amikor a kérelmet a címzettnél megjelenítették. Álláspontom szerint e pontot úgy kellene módosítani, hogy egyértelmű legyen, a címzettnél történő megjelenítésről szóló visszaigazolás igazolja csak a kérelem átvételét. Ennek hiányában a kérelmet postai úton kellene kézbesíteni, az erre vonatkozó szabályok az ESZ-ben pedig már egyértelműek. Ezzel megelőzhető lenne, hogy ha a kérelmezettnek küldött kérelem fennakad egy spam-szűrőn, akkor az eljárás ne induljon meg, és a kérelmezettnek legyen esélye védekezés előterjesztésére. Az email mint kommunikációs csatorna megbízhatatlansága miatt megfontolandó lenne az ISZT által működtetett, a <hu> tartományt kezelő zárt rendszernek egy olyan funkcióval való kiegészítése, amelyen keresztül a regisztrátorok külön értesítést kaphatnának egy általuk regisztrált domain név vonatkozásában indult vitarendezési eljárásról.³⁷ A transzparencia fokozása érdekében továbbá megfontolandó lenne az ESZ kiegészítése egy olyan

Az email mint kommunikációs csatorna megbízhatatlansága miatt megfontolandó lenne az ISZT által működtetett, a <hu> tartományt kezelő zárt rendszernek egy olyan funkcióval való kiegészítése, amelyen keresztül a regisztrátorok külön értesítést kaphatnának egy általuk regisztrált domain név vonatkozásában indult vitarendezési eljárásról.

rendelkezéssel, amely egyértelművé teszi, hogy a megjelenítésről szóló visszaigazolás a felek számára nyilvános, ahogyan egy rendes bírósági aktába történő betekintés során is meg lehet arról bizonyosodni, ki és mikor vett át egy küldeményt.

Az ESZ 23. pontja alapján a kérelmezett érdemi védekezését az Infomediátor megküldi a Kérelmezőnek, aki arra 3 munkanapon belül nyilatkozatot tehet. Ez a fajta viszontválasz nem létezik az UDRP és a <.eu> vitarendezési eljárásban. Léte azonban üdvözlendő, hiszen több szempont is indokolhatja, hogy a kérelmező reflektálhasson az kérelmezett érdemi védekezésére. Az erre biztosított 3 munkanapos határidő azonban túlzottan rövidnek tartom, különösen arra tekintettel, hogy a <.hu> vitarendezésben nincsenek a felek területi korlátok közé szorítva.³⁸ Abban az esetben, ha a kérelmező külföldi, esetleg más időzóna is, valamint ha a kérelmezett védekezése jelentős területű, ez az idő biztosan nem elegendő arra, hogy azt magyar képviselője lefordítsa, a kérelmezővel megvitassa, majd a viszontválaszt is előkészítse.

Jegyzetek

- ¹ Az eljárás tárgya a <tandem.hu> domain név volt, az eseti választottbírósg ítéletének száma 3/2000. ISZT VB volt
- ² BH 2004.73
- ³ DRSZ 10.1.6. „Az adott domain név használatához fűződő jogos érdek abban az esetben bizonyítható, ha (a) a Kérelmezett a kérelemről szóló értesítést megelőzően a domain nevet vagy a domain névnek megfelelő nevet áruk vagy szolgáltatások felkínálásával kapcsolatban használta, vagy (b) erre bizonyíthatóan előkészületeket tett; vagy (c) a Kérelmezett olyan személy, akinek, illetve amelynek a domain név a közismert elnevezése; vagy (d) a Kérelmezett törvényesen és nem a továbbértékesítés céljával, illetve tisztességesen használja a domain nevet, és nem törekszik a felhasználók megtévesztésére, illetve arra, hogy sértse egy olyan név jó hírét, amelynek használatára más személy jogosult.”
- ⁴ DRSZ 10.1.7. „A domain név igénylésével vagy használatával kapcsolatos rosszhiszeműség abban az esetben bizonyítható, ha (a) a körülmények arra utalnak, hogy a domain nevet elsősorban azzal a céllal igényelték, hogy az adott név használatára jogosult személynek ellenérték fejében átruházzák, vagy használatát egyéb módon ellenérték fejében biztosítsák; vagy (b) a domain nevet abból a célból igényelték, hogy megakadályozzák, hogy a név használatára jogosult az érintett nevet egy annak megfelelő domain névben felhasználja, feltéve, hogy a Kérelmezett ilyen jellegű magatartása bizonyítható, vagy (c) a domain nevet a delegálás időpontjától számított legalább két éven keresztül nem használták megfelelő módon; vagy (d) a domain nevet elsősorban azzal a céllal jegyeztették be, hogy egy versenytárs szakmai tevékenységét megzavarják; vagy (e) a domain nevet szándékosan arra használták fel, hogy az Internet-felhasználókat haszonszerzés céljából a Kérelmezett honlapjára vagy egyéb on-line címre irányítsák azzal, hogy az igényelt domain név összetéveszthető egy olyan névvel, amelynek használatára más jogosult, és az összetévesztést a domain használó internetes honlapján vagy on-line címén hirdetett vagy található termék vagy szolgáltatás, illetve bármely más, a honlappal vagy on-line címmel kapcsolatos információ alapozza meg; vagy (f) a bejegyzett domain név egy olyan személynév, amely tekintetében a domain név használója és a bejegyzett domain név között nem áll fenn bizonyítható kapcsolat.”
- ⁵ DRSZ 10.1.2
- ⁶ www.infomediator.hu (2009. november 20-ai állapot)
- ⁷ www.domain.hu (2009. november 20-ai állapot)
- ⁸ ESZ 1. „Regisztrációs Döntnök (Alternatív Vitarendező Fórum) a közvetlenül a .hu felső szintű internet domain közdomainjei alá delegált domain nevek tárgyában keletkezett viták bíróságán kívüli (alternatív) vitarendező fóruma, amely a feladatát a Magyarországi Internet Szolgáltatók Tudományos Tanácsa felkérése alapján a Domainregisztrációs Szabályzat és a jelen eljárási szabályzat alapján látja el.”
- ⁹ Jelen cikk kéziratának lezárásakor a <www.infomediator.hu> honlapon sem a Bemutakozás, sem az Impresszum link nem működött (2009. november 20-ai állapot)
- ¹⁰ Az Inforum alapszabálya olvasható a <http://www.inforum.org.hu/alapszabaly/> oldalon is (2009. november 20-ai állapot)
- ¹¹ DRSZ 10.1.9.
- ¹² ESZ 39.
- ¹³ A <http://www.domain.hu/domain/adr/> URL alatt elérhető változat 2007. március 1-jét követően valószínűleg 2009. február 28-ig volt hatályban, ugyanis a <http://www.infomediator.hu/index.php?11&par=1&id=2> honlapon hozzáférhető ESZ 2009. március 1-jétől hatályos

- ¹⁴ Az adott döntőnkre vonatkozó, zárójelben olvasható információk forrása az Infomediátor alábbi honlapja: <http://www.infomediator.hu/index.php?11&par=1&id=3> (2009. november 20-ai állapot)
- ¹⁵ A szellemi tulajdonjogok érvényesítésével összefüggő egyes feladatokról szóló 1104/2005. (X. 27.) Korm. határozatot a Kormány az egyes törvényeknek az iparjogvédelmi és a szerzői jogok érvényesítésével összefüggő módosításáról szóló kormány-előterjesztés részeként fogadta el. E kormányhatározat 1. pontja értelmében meg kell vizsgálni az érintett társadalmi és érdek-képviselői szervezetek bevonásával a hazai domain név-regisztrációs rendszer és a szellemi tulajdonjogok kapcsolatát, különös tekintettel a vitarendezésre, és a vizsgálat eredményéről 2006. december 31-ig tájékoztatót kellett készíteni a Kormány részére
- ¹⁶ A munkacsoport működésével kapcsolatban keletkezett elemzések, vélemények, észrevételek és javaslatok, valamint az ülésekről készült emlékeztetők hozzáférhetőek a Magyar Szabadalmi Hivatal honlapján (<http://www.mszh.hu/domen/>) (2009. november 20-ai állapot)
- ¹⁷ Dr. Mayer Erika (ISZT): Észrevételek „A doménnév-regisztráció és a doménnévvel összefüggő jogérvényesítés” című dokumentumra, <http://www.mszh.hu/domen/eszrevetelek4.html> (2009. november 20-ai állapot)
- ¹⁸ www.infomediator.hu (2009. november 20-ai állapot)
- ¹⁹ Más alternatív vitarendező fórumok, mint például a WIPO Arbitrációs és Mediációs Központ, illetve a mind UDRP, mind <.eu> ügyekben eljáró cseh választottbírósg honlapján számos szempont szerint lehet keresni a döntések között
- ²⁰ Lásd például a <kertrade.hu> és a <ker-trade.hu>, továbbá a <konyvtar.hu> és a <konyvtarak.hu>, valamint a <notebok.hu>, <notebuk.hu>, <notbuk.hu> és <notbook.hu> domain nevre vonatkozó döntéseket
- ²¹ Lásd a <nafnaf.hu> és <naf-naf.hu>, továbbá a <spanset.hu> és <ket.hu> domain nevre vonatkozó döntéseket
- ²² Lásd a <creatop.hu> és <creatonet.hu> domain nevre vonatkozó döntéseket
- ²³ 2009. november 18.
- ²⁴ <raiffeisen.co.hu> és <telecom.co.hu>
- ²⁵ <artworkbuda.hu>; <eurovegas.hu>; <ingatlanbank.hu>; <kertrade.hu> és <ker-trade.hu>; <longtime.hu>; <longtimeliner.hu>; <max-immun.hu>; <cardianax.hu>; <immunax.hu>; <immunaxc.hu>; <gyogyigombak.hu>; <gyogyitogombak.hu>; <retrashop.hu>; <roemer.hu>; <tgameer.hu>; <visual.hu>; <wellmedshop.hu>; <vitanax.hu>
- ²⁶ Ezen ügyek közül 3 ügyben (longtimeliner.hu; roemer.hu; visual.hu) a döntés tartalmazza a kérelem benyújtásának napját, így lehet arra következtetni, hogy ezekben 2008 végén hozott döntést az eljáró döntnök
- ²⁷ <classicboat.hu>
- ²⁸ <biztositas.hu>; <hrs.hu>; <eures.hu>; <szeged.hu>
- ²⁹ <http://www.infomediator.hu/index.php?2&hid=450> (2009. november 20-ai állapot)
- ³⁰ „R.J.” lásd a <retrashop.hu> és a <wellmedshop.hu> domain nevek tárgyában hozott döntéseket
- ³¹ Lásd a <princeoliver.hu> domain név tárgyában hozott döntést
- ³² 2007. március 1. és 2009. február 28. között hatályban volt ESZ 14. pont
- ³³ <http://www.infomediator.hu/index.php?11&par=1&id=4> (2009. november 20-ai állapot)
- ³⁴ <http://www.infomediator.hu/index.php?11&par=1&id=5> (2009. november 20-ai állapot)
- ³⁵ Egy konkrét védjegybitorlási ügyben fellebbezés folytán eljáró Legfelsőbb Bíróság megállapította, hogy a védjegy hasznosításának minősül a védjegy domain

névként történő regisztrálása és az abban való közreműködés is, azaz a domain név regisztrátorával szemben is alkalmazhatók a védjegybitorlás következményei, ha védjegybitorló domain név regisztrációjában működik közre

³⁶ DRSZ 12.5 „A domain-igénylőhöz, illetve domain-használóhoz intézett hivatalos értesítéseket, felhívásokat az adminisztratív kapcsolattartónak a Nyilvántartásban szereplő e-mail címére vagy postai címére kell küldeni. Saját felelőssége, hogy a Nyilvántartásban szereplő címeket úgy aktualizálja, hogy az oda címzett értesítésekről, felhívásokról haladéktalanul értesüljön. Sem a Regisztrátor, sem a Nyilvántartó nem felel az értesítés elmulasztásából eredő kárért, ha az adminisztratív kapcsolattartó a Nyilvántartásban szereplő címen nem érhető el.”

³⁷ Jelenleg a regisztrátorok emailben kapnak értesítést minden általuk fenntartott domain nevet érintő változásról. Így elvileg tudomást szerezhetnek az adott domain név átruházhatóságának felfüggesztéséről is, amiből lehet következtetni arra, hogy alternatív vitarendezési vagy bírósági eljárás van folyamatban a domain név vonatkozásában. Ez az értesítés azonban ugyanolyan formában jelenik meg, mint a domain név egyéb technikai jellegű változásairól szóló értesítések, amelyekből naponta több száz is érkezik. Az értesítések nagy száma miatt az is előfordulhat, hogy egy regisztrátor olvasás nélkül törli ezeket az üzeneteket.

³⁸ Az UDRP és a <.eu> vitarendezésben a felek 5.000 szóban fejthetik ki álláspontjaikat.

MADARÁSZNÉ IFJU BERNADETT

Adatvédelmi, eljárásjogi és célszerűségi kérdések a családtámogatási ellátásokban

Bevezetés

A közigazgatás nagy, szerteágazó és átláthatatlan jellegének hangsúlyozása szinte már közhelynek számít a jogirodalomban. A hatalmi ágak között fajsúlyos szerepet képező, a mindenkorai politikai irányzatot támogató, s mégis attól független gigantikus rendszer áthatja a mindennapi ember életét születéstől a haláláig, sőt azelőtt, s az után is. Ezért rendkívül fontos, hogy működése a kor követelményeinek és elvárásainak megfelelő legyen minden szempontból, így az adatvédelmi kérdésekben is.

A családtámogatási ellátások sok embert érintenek. Az adatvédelmi kérdések különös jelentőséget kapnak e területen, tekintettel az ellátások *alanyi jogi* jellegére. A gyakorlatban kezelt, illetve a kezelhető adatok köre, az igényelbírálás során megtörtént esetek ismertetése a jogszabályok megismerését, életre keltését szolgálják. A családtámogatási ellátásokkal az állam célja a családok védelme, az anyagi biztonság megteremtése, a gyermekvállalás ösztönzése. Az ellátások minden gyermek után megilletik az őt gondozó családot, személyt, intézményt. A gyermekek részére alanyi jogon jár, függetlenül anyagi vagy egyéb helyzetüktől. Különbségek az összegszerűségben és a folyósítási idő tartamában azonban lehetnek. A tartósan beteg, illetve súlyosan fogyatékos gyermeket nevelő számára magasabb összegű családi pótlék folyósítható, annak tartama a jogosító gyermek élete végéig is tarthat, a gyermekgondozási segély ideje is hosszabb időn keresztül jár az őt gondozó szülő részére. A többgyermekes családok és az egyedülállók is gyermekenként több családi pótlékot kapnak. Az ellátást alanyi jogi jellegének ellenére is csak igénybejelentésre lehet folyósítani. Ennek oka, hogy a gyermekek csak *jogosító tényezők* a jogviszonyban. A tényleges igénybevevő a szülő, vagy más, a jogszabályban meghatározott személy vagy intézmény, aki vagy amely a gyermeket tartósan neveli. A jogszabály a céljai között meghatározza azt is, hogy ezen összeget a gyermek ellátására kell fordítani. Az ezredfordulóig az igényeket a társadalombiztosítási szervek bírálták el. Az ellátások nem a társadalombiztosítási alaphoz, hanem a központi költségvetésből kerültek finanszírozásra, így az igényelbírálás és a folyósítás 2001-ben átkerült a Magyar Államkincstár területi igazgatóságainak jogelődjéhez a Területi Államháztartási Hivatalokhoz. A családtámogatási ellátások folyósítását nemcsak a Magyar Államkincstár, hanem kifizető helyek is elláthatták 2008-ig. A Magyar Államkincstár ügyfélköre a módosítások által

jelentősen kibővült. 2008-ig az ügyfelek jelentős részét a munkahellyel nem rendelkező, alacsony képzettségű emberek tették ki.

Az ügyfélkör ellenére a családok támogatásáról szóló 1998. évi LXXXIV. törvény végrehajtásáról rendelkező 223/1998. (XII. 30.) Korm. rendelet 1. § (1) bekezdése először 2007. január 1-jében jelölte meg az eljárási cselekmények elektronikus ügyintézés keretében való gyakorolhatóságát.¹ Ezen évszámot időközben módosították. A sokrétű átalakítás, átalakulás ellenére az elektronikus ügyintézés 2009-ben részlegesen bevezetésre került. Az ügyfélkör a bővüléssel felkészültebb, de az infrastruktúra nem adott. Az elektronikus ügyintézés bevezetéséhez a humán erőforrást képezni kellene, hogy az új, nem papír alapú gondolkodásmódba bele tudjanak helyezkedni, illetve módosítani szükséges a programokat, az új technikákat, fogalmakat is meg kellene a köztisztviselőkkel ismertetni. A megfelelő felkészítés azért lényeges, mert az elektronikus ügyintézés igénybe vevők valószínűsíthetően magasabban kvalifikáltak, s az elégtelen ügyintézésből sok kellemetlenség, panasza keletkezhet. Az elektronikus ügyintézés során az eljárást meg lehet indítani az ügyfélkapun és a Kincstár honlapján történő hozzáférés megszerzésével, de a szükséges mellékleteket továbbra is csatolni kell, s például az orvosi igazolásokat eredetiben. Egy lépéssel közelebb áll tehát a rendszer az elektronikus ügyintézéshez, de még sok a tennivaló.

A családtámogatási ellátások helye a szociális ellátórendszerben és az igényelbíráló szervek változása az állami pénzügyek átláthatóságát kívánják biztosítani. A jogszabályok és a belső szabályzatok ütközése, az összhang hiánya a gyakorlati problémákra mutatnak rá. A jogszabályok ismertetését, elemzését számos gyakorlati elem fűszerezi.

A családtámogatási ellátások fajtái:

- családi pótlék
- gyermekgondozási támogatás
- gyermekgondozási segély
- gyermeknevelési támogatás
- anyasági támogatás

I. Az adatvédelmi törvény és a családtámogatási ellátások adatvédelmi rendszere

A családi pótlék, a gyermekgondozási támogatások: a gyermekgondozási segély (gyes), a gyermeknevelési támogatás (gyet) és az anyasági támogatás igényléséhez a családok támogatásáról szóló 1998. évi LXXXIV. törvény végrehajtásáról rendelkező 223/1998. (XII. 30.) Korm. rendelet mellékletét

A szerző a PTE ÁJK PhD hallgatója.